

Др Ирена Пејић

УСТАВНО ПРАВО

Ниш, 2022

УСТАВНО ПРАВО
Проф. др Ирена Пејић

Издавач
Правни факултет Универзитета у Нишу

За издавача
Проф. др Горан Обрадовић, декан

Рецензенти
Проф. др Маријана Пајванчић, редовни професор Правног факултета
(у пензији), Универзитет у Новом Саду
Проф. др Оливера Вучић, редовни професор Правног факултета
(у пензији), Универзитет у Београду

Лектор
Александра Гојковић

Технички уредник
Ненад Милошевић

Штампа
Медивест Ниш

Тираж
400

ISBN 978-86-7148-288-2

Уџбеник је резултат истраживања на пројекту „Одговорност у правном и друштвеном контексту“, који финансира Правни факултет Универзитета у Нишу (2021-2025)

САДРЖАЈ

ПРЕДГОВОР	14
-----------------	----

ПРВИ ДЕО ТЕОРИЈА И ИСТОРИЈА УСТАВНОГ ПРАВА

ГЛАВА ПРВА

ПРЕДМЕТ УСТАВНОГ ПРАВА.....	15
1. Формални и материјални приступ у одређивању предмета.....	15
2. Класично схватање предмета уставног права.....	16
3. Модерно схватање предмета.....	17
4. Схватање уставног права у домаћој правној теорији	19

ГЛАВА ДРУГА

УСТАВНО ПРАВО КАО ГРАНА ПРАВА	20
1. Однос унутрашњег и међународног права	21
2. Уставна решења о односу унутрашњег и међународног права.....	22
3. Устав Србије о односу унутрашњег и међународног права.....	24
4. Уставно право као научна дисциплина	25

ГЛАВА ТРЕЋА

ИЗВОРИ УСТАВНОГ ПРАВА	26
1. Материјални и формални извори уставног права	26
2. Стандардни и особени извори уставног права	27
3. Остале поделе извора уставног права.....	27
4. Хијерархија стандардних извора уставног права	28
4.1. Устав као примарни извор уставног права	28
4.1.1. Уставни амандmani	29
4.1.2. Уставни закон	30
4.2. Међународни правни извори	31
4.3. Закон као извор уставног права	31
4.4. Подзаконски акти извршне власти	33
4.5. Статут аутономне покрајине	33
4.6. Скупштински пословник	33
4.7. Одлуке уставног суда	34
5. Особени извори уставног права	35
5.1. Судска пресуда	35
5.2. Уставни обичај	36
6. Извори уставног права у Србији.....	38
7. Фактори који утичу на стварање уставног права (ванправни извори)	41

ГЛАВА ЧЕТВРТА

ПОЈАМ УСТАВА	42
1. Теоријска схватања о неопходности устава	43
2. Савремена гледишта о појму устава	44
3. Материјално гледиште о појму устава	44
4. Појам устава у формалном смислу	46
5. Политички појам устава.....	47

6. Социолошки појам устава	49
ГЛАВА ПЕТА	
ФУНКЦИЈЕ И СВОЈСТВА УСТАВА.....	50
1. Функције устава.....	50
2. Својства устава и уставне норме.....	52
3. Садржај и обим устава.....	53
4. Структура устава	55
5. Преамбула устава.....	55
6. Нормативни део устава	56
ГЛАВА ШЕСТА	
ДОНОШЕЊЕ И ПРОМЕНА УСТАВА.....	57
1. Установљавајућа власт и установљене власти	58
2. Поступак промене устава	61
3. Промена Устава Републике Србије.....	63
4. Забрана мењања устава.....	64
ГЛАВА СЕДМА	
ВРСТЕ УСТАВА	65
1. Традиционална подела устава	65
2. Корекције традиционалне поделе устава.....	67
3. Модерне поделе устава.....	68
4. Формалне класификације устава.....	69
ГЛАВА ОСМА	
ПОРЕКЛО И ИСТОРИЈСКИ РАЗВОЈ УСТАВНОГ ПРАВА	70
1. Порекло уставне државе	71
2. Настанак уставне државе	72
3. Елементи уставности у средњем веку	74
4. Велике револуције и први устави.....	75
4.1. Америчка Декларација о независности (1776)	76
4.2. Француска Декларација о правима човека и грађанина (1789).....	78
5. Амерички Устав (1787).....	79
6. Устав Уједињеног Краљевства („Енглески устав“)	84
7. Уставност у 19. веку	88
7.1. Швајцарски устави у 19. веку	88
7.2. Устав Треће француске републике (1875).....	91
8. Уставност између два светска рата	92
8.1. Вајмарски устав из 1919. године	92
8.2. Устав Аустрије из 1920. године.....	96
8.3. Устави Совјетског Савеза из 1924. и 1936. године	98
9. Уставност после Другог светског рата.....	100
9.1. Основни закон Немачке (1949)	100
9.2. Устав Пете француске републике (1958).....	105
9.3. Устав Руске Федерације (1993)	110
9.4. Социјалистички устави после Другог светског рата	113
9.5. Грађански устави постсоцијалистичких земаља	115

ГЛАВА ДЕВЕТА	
РАЗВОЈ УСТАВНОСТИ У СРБИЈИ	117
1. Стварање уставне државе	118
2. Сретењски устав из 1835. године	119
3. Турски устав из 1838. године	121
4. Намеснички устав из 1869. године	123
5. Устав Краљевине Србије из 1888. године.....	126
6. Устави Краљевине Србије из 1901. и 1903. године.....	130
7. Заједничка држава Јужних Словена	132
8. Настанак Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца 1918. године.....	133
8.1. Правни карактер заједничке државе (Краљевина СХС).....	136
9. Видовдански устав из 1921. године	138
10. Септембарски устав из 1931. године.....	141
11. Уставност Социјалистичке Југославије.....	144
11.1. Настанак социјалистичке Југославије	145
11.2. Доношење првог Устава југословенске Федерације (ФНРЈ) 1946. године.....	148
11.3. Уставни закон ФНРЈ из 1953. године.....	150
11.4. Устав СФРЈ из 1963. године.....	152
11.5. Устав СФРЈ из 1974. године.....	154
12. Распад Социјалистичке Југославије	157
13. Савезна Република Југославија и Државна заједница СЦГ (1992–2006)	160
14. Обновљена грађанска уставност Србије	163
14.1. Устав Републике Србије из 1990. године	164
14.2. Устав Србије из 2006. године	166

ДРУГИ ДЕО

ЉУДСКА ПРАВА

ГЛАВА ПРВА	
ЉУДСКА ПРАВА У ЛИБЕРАЛНОЈ ДРЖАВИ	169
1. Конституционализација права и слобода	170
2. Интернационализација људских права.....	171
3. Дејство људских права	173
4. Подела људских права	174
ГЛАВА ДРУГА	
ПРАВНИ ИЗВОРИ ЉУДСКИХ ПРАВА	176
1. Устав Србије и људска права	177
1.1. Основна начела о људским правима у Уставу Србије.....	177
1.2. Начело једнакости и забрана дискриминације.....	178
1.3. Начело непосредне примене зајемчених права	180
1.4. Начело сврхе уставних гаранција права и слобода.....	180
1.5. Начело сразмере у ограничењу људских права	181
1.6. Начело судске заштите	183
2. Европска конвенција о људским правима.....	185

ГЛАВА ТРЕЋА	
ЛИЧНА ПРАВА И ГРАЂАНСКЕ СЛОБОДЕ	186
1. Конституционализација права на „људско достојанство“	187
1.1. Достојанство и слободан развој личности у Уставу Србије	189
2. Право на живот.....	191
3. Право на неповредивост људског интегритета	192
4. Забрана ропства и принудног рада	193
5. Право на личну слободу и безбедност	194
6. Гаранције у поступку лишавања слободе	194
7. Гаранције правичног суђења.....	195
8. Гаранције у поступку кажњавања	196
9. Право на држављанство	197
10. Слобода кретања и настањивања	198
11. Право на неповредивост стана.....	199
12. Право на неповредивост тајне писама.....	200
ГЛАВА ЧЕТВРТА	
ПОЛИТИЧКА ПРАВА И СЛОБОДЕ	202
1. Слобода мисли, савести и вероисповести	202
2. Слобода мишљења и изражавања	203
3. Слобода штампе.....	204
4. Слобода окупљања	206
5. Бирачко право	206
5.1. Активно бирачко право (право гласа)	207
5.2. Начела права гласа	208
5.3. Пасивно бирачко право	209
6. Слобода политичког удружилаца.....	210
7. Право гласа на референдуму и право народне иницијативе	211
8. Право на петицију.....	212
9. Право на јавну критику	213
ГЛАВА ПЕТА	
ЕКОНОМСКА ПРАВА И СЛОБОДЕ	213
1. Право својине	214
2. Слобода предузетништва.....	216
3. Право на наслеђивање	216
4. Право на рад	217
5. Слобода рада.....	219
6. Права запослених на основу права на рад	221
6.1. Право на правичну накнаду за рад.....	221
6.2. Право на ограничено радно време и одмор	221
6.3. Право на социјалну заштиту.....	222
7. Слобода синдикалног удружилаца	223
8. Право на штрајк	224
ГЛАВА ШЕСТА	
СОЦИЈАЛНА ПРАВА И СЛОБОДЕ	226
1. Здравствена заштита.....	227
2. Социјална заштита	227

3. Посебна заштита породице.....	228
4. Здрава животна средина.....	228

ГЛАВА СЕДМА

КУЛТУРНА ПРАВА И СЛОБОДЕ	229
1. Право на образовање	230
2. Слобода научног и уметничког стварања.....	231
3. Аутономија универзитета.....	231

ГЛАВА ОСМА

ОСТАЛА ПРАВА И ДУЖНОСТИ	232
1. Права припадника националних заједница	232
2. Права странаца	234
3. Дужности грађана.....	236
4. Ограниччење људских права	237
5. Одступање од људских права у ванредном стању	237

ГЛАВА ДЕВЕТА

ЗАШТИТА ЉУДСКИХ ПРАВА	239
1. Судска заштита права и слобода.....	239
2. Уставни суд и заштита људских права	241
3. Европски суд за људска права	243
4. Заштитник грађана.....	245

ТРЕЋИ ДЕО

ВЛАСТ, ДЕМОКРАТИЈА И ПОЛИТИЧКИ ПЛУРАЛИЗАМ

ГЛАВА ПРВА

СУВЕРЕНОСТ И ВЛАСТ	247
1. Суверена власт и носилац суверености.....	247
1.1. Теорија народне и националне суверености	248
2. Уставно уређење власти	250
3. Подела власти	250
3.1. Парламентарни систем	252
3.2. Председнички систем	254
3.3. Полупредседнички систем.....	257
4. Јединство власти	259
4.1. Скупштински систем.....	259

ГЛАВА ДРУГА

НЕПОСРЕДНА И ПРЕДСТАВНИЧКА ДЕМОКРАТИЈА.....	261
1. Институције непосредне демократије.....	261
1.1. Референдум	263
1.2. Народна иницијатива	266
1.3. Плебисцит	267
1.4. Непосредна демократија у Србији	268
2. Представничка демократија и избори.....	270
3. Начело репрезентације и природа мандата	270
3.1. Начело императивног мандата	272

3.2. Начело слободног мандата	273
3.3. Корекције слободног мандата у савременој држави	274
4. Парламентарни мандат у Уставу Србије.....	277

ГЛАВА ТРЕЋА

ИЗБОРИ У ПРЕДСТАВНИЧКОЈ ДЕМОКРАТИЈИ	278
1. Начела представничке демократије	278
1.1. Опште и једнако право гласа	279
1.2. Слободно и непосредно право гласа	280
1.3. Лично и тајно право гласа.....	281
2. Изборни систем	281
2.1. Већински изборни систем	283
2.2. Пропорционални изборни систем.....	285
2.3. Мешовити изборни систем.....	293
2.4. Пропорционални и већински избори – предности и мање.....	294
3. Изборне јединице – креирање и церимандеринг (gerrymandering)....	297
4. Изборни систем Србије	299
5. Изборни поступак у Србији	302
5.1. Расписивање избора и евидентирање бирача.....	302
5.2. Кандидовање.....	303
5.3. Изборни органи и регуларност избора	304
5.4. Изборна кампања	306
5.5. Техника гласања	307

ГЛАВА ЧЕТВРТА

ПОЛИТИЧКЕ ПАРТИЈЕ	309
1. Политичке партије – порекло и дефиниција.....	310
2. Уставни статус политичких партија	312
3. Организација и идеологија политичке партије.....	313
4. Функције политичких партија	315
5. Типологија партијских система и политичких партија	317
6. Политичке партије у Републици Србији	319
6.1. Финансирање политичких активности.....	321

ЧЕТВРТИ ДЕО

УРЕЂЕЊЕ ВЛАСТИ

ГЛАВА ПРВА

ПАРЛАМЕНТ	323
1. Порекло парламента	323
2. Функције парламента	324
2.1. Представничка функција парламента	326
2.2. Законодавна функција	328
2.2.1. Делегирање законодавне надлежности.....	329
2.2.2. Буџетска активност парламента	331
2.3. Контролна функција.....	332
2.4. Изборна функција	334
2.5. Квазисудска функција	335

3. Структура парламента.....	337
3.1. Горњи дом у бикамералним скупштинама	338
3.2. Величина парламента.....	341
4. Унутрашња организација парламента.....	343
4.1. Органи управљања у парламенту	343
4.1.1. Председник парламента.....	343
4.1.2. Индивидуални и колективни орган управљања	345
4.1.3. Колегијум шефова парламентарних група.....	346
4.2. Парламентарне групе	347
4.3. Парламентарни одбори	349
4.4. Привремени органи парламента.....	352
5. Правни положај изабраних представника.....	352
5.1. Стицање и трајање парламентарног мандата	353
5.2. Престанак парламентарног мандата.....	354
5.3. Права и дужности посланика	355
5.3.1.Право на говор и гласање	356
5.3.2. Право законодавне иницијативе	357
5.3.4. Право посланика да буду бирани у органе парламента.....	359
5.3.5. Право посланика на удруживање.....	359
6. Заштита парламентарног мандата.....	360
6.1. Парламентарни имунитет	360
6.1.1. Парламентарна неодговорност.....	361
6.1.2. Парламентарна неповредивост	363
6.2. Неспојивост функција и сукоб интереса.....	365
6.2.1. Неспојивост функција –парламентарна инкомпетибилност...	365
6.2.2. Сукоб интереса у парламентарном мандату	367
6.2.3. (Не)спојивост посланичке са министарском функцијом.....	369
7. Парламентарна процедура.....	370
7.1.Парламентарна легислатура, заседања и седнице парламента	371
7.2. Утврђивање дневног реда.....	372
7.3. Парламентарна расправа.....	373
7.3.1. Опструкција	374
7.4. Технике гласања	375
8. Законодавни поступак.....	377
8.1. Покретање законодавног поступка.....	378
8.1.1. Законодавна иницијатива	378
8.1.2. Предлагање закона од стране владе	380
8.2. Расправа о предлогу закона („читање“).....	381
8.3. Рад у парламентарним одборима	381
8.4. Законодавни поступак у дводомном парламенту	383
8.5. Проглашење и објављивање закона.....	384
8.6. Посебни парламентарни поступци.....	385
9. Народна скупштина Републике Србије	387
9.1. Историјски развој Народне скупштине	387
9.2. Функције Народне скупштине.....	388
10. Народни посланици и стицање мандата.....	390
10.1. Стицање посланичког мандата	390

10.2. Полагање заклетве народних посланика	391
10.3. Престанак посланичког мандата.....	392
11. Заштита посланичког мандата – имунитет посланика.....	393
11.1. Посланички имунитет у српској правној традицији.....	394
11.2. Посланички имунитет у савременом уставном праву	395
11.2.1. Имунитет неодговорности.....	396
11.2.2. Имунитет неповредивости	397
11.3. Неспојивост функција и сукоб интереса	398
12. Унутрашња организација Народне скупштине	402
12.1. Органи управљања	402
12.1.1. Председник и потпредседници Народне скупштине.....	402
12.1.2. Колегијум Народне скупштине.....	403
12.2. Радна тела у Народној скупштини	404
12.2.1. Стални скупштински одбори	404
12.2.2. Привремена радна тела	406
12.2.3. Јавна слушања	407
12.3. Посланичке групе.....	408
13. Парламентарни календар Народне скупштине.....	409
13.1. Легислатура и скупштинска заседања.....	410
13.2. Седнице Народне скупштине.....	411
13.2.1. Дневни ред и скупштински кворум	413
13.2.2. Ток скупштинске седнице	414
13.2.3. Одржавање реда на седници	415
13.2.4. Модели гласања и одлучивање.....	416
14. Законодавни поступак	418
14.1.Редовни законодавни поступак	418
14.1.1. Предлагање закона и законодавна иницијатива	420
14.1.2. Хитна процедура за усвајање закона	421
ГЛАВА ДРУГА	
ИЗВРШНА ВЛАСТ.....	422
1. Шеф државе	422
1.1. Појам и функције шефа државе.....	423
1.2. Облици шефа државе	424
1.3. Избор и мандат председника републике.....	426
1.3.1. Посредан избор председника републике	427
1.3.2. Непосредан избор председника републике	429
1.4. Уставна позиција шефа државе.....	431
1.4.1. Овлашћења шефа државе према законодавној власти.....	431
1.4.2. Овлашћење шефа државе да распусти парламент	433
1.5. Одговорност шефа државе.....	434
1.5.1. Правна одговорност председника републике	434
1.5.2. Поступак за утврђивање одговорности председника републике.....	436
1.5.3. Министарски премапотпис.....	438
2. Председник Републике Србије	439
2.1. Избор и мандат председника Републике.....	440
2.2. Надлежност председника Републике	441

2.3. Распуштање Народне скупштине	443
2.4. Надлежности председника Републике у ратном и ванредном стању	444
2.5. Одговорност председника Републике	444
3. Влада	445
3.1. Избор владе	446
3.2. Састав владе	448
3.3. Овлашћења и акти владе	450
3.4. Одговорност владе	451
3.4.1. Политичка одговорност владе пред парламентом.....	451
3.4.2. Индивидуална и колективна министарска одговорност	453
3.5. Инструменти контроле над радом владе	454
3.5.1. Посланичка питања	455
3.5.2. Интерпелација	457
3.5.3. Гласање о неповерењу влади	459
3.5.4. Владина иницијатива за гласање о поверењу	460
3.5.5. Истражни одбори	461
3.5.6. Буџетска контрола.....	463
3.5.7. Независна регулаторна тела.....	463
4. Влада Републике Србије.....	464
4.1. Избор Владе у Народној скупштини.....	465
4.2. Надлежност и акти Владе	467
4.3. Контрола над радом Владе	468
4.3.1. Посланичка питања	468
4.3.2. Интерпелација	471
4.3.3. Гласање о неповерењу Влади	472
4.3.4. Гласање о поверењу Влади.....	473
4.3.5. Остали инструменти контроле над радом Владе	473

ГЛАВА ТРЕЋА

СУДСКА ВЛАСТ И ПРАВОСУЂЕ.....	475
1. Судство.....	475
1.1. Судски и правосудни систем.....	475
1.2. Уставна начела о судству	476
1.2.1. Начело независности и самосталности судства.....	477
1.2.2. Сталност судијске функције и непреместивост судије	478
1.2.3. Начело законитости – везаност суда правом.....	479
1.2.4. Начело јавности у раду.....	480
1.2.5. Начело зборности и начело пороте.....	481
1.3. Избор судија	481
1.4. Престанак судијске функције.....	483
1.5. Имунитетска заштита и неспојивост функција	483
1.6. Организација судова у Србији.....	484
1.7. Надлежност судова.....	485
1.8. Састав суда	488
2. Јавно тужилаштво.....	489
2.1. Начела и организација јавног тужилаштва	489
2.2. Избор и престанак функције јавног тужиоца.....	491

3. Независни правосудни савет.....	493
3.1. Високи савет судства	494
3.2. Високи савет тужилаца.....	495
4. Адвокатура.....	496

ПЕТИ ДЕО

ВЛАДАВИНА ПРАВА И УСТАВНО СУДСТВО

ГЛАВА ПРВА

ВЛАДАВИНА ПРАВА	497
1. Владавина права.....	497
2. Правна држава.....	499
3. Начело уставности и законитости	500
3.1. Начело уставности	501
3.2. Начело законитости	502
4. Гаранције правне државе	504

ГЛАВА ДРУГА

УСТАВНО СУДСТВО.....	506
1. Судска и вансудска контрола уставности.....	506
2. Настанак и развој уставног судства	508
3. Уставни спор и улога уставног суда	511
4. Однос уставног суда и законодавног органа.....	513
5. Однос уставног и редовних судова	515
6. Избор и састав уставног суда	516
7. Апстрактна и инцидентна контрола уставности	517
7.1. Претходна и накнадна контрола уставности.....	519
8. Уставна жалба	521
8.1. Услови за изјављивање уставне жалбе.....	522
8.2. Основна права заштићена уставном жалбом.....	524
9. Уставни суд и контрола уставности међународних уговора	526
10. Решавање сукоба надлежности.....	527
11. Забрана рада политичке странке	529
12. Дејство и извршење одлука уставног суда	531

ГЛАВА ТРЕЋА

УСТАВНИ СУД РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ.....	535
1. Избор и састав Уставног суда.....	535
2. Апстрактна контрола уставности пред Уставним судом Србије	537
3. Контрола уставности међународних уговора у Републици Србији	538
4. Уставна жалба у Србији	541
5. Посебне надлежности Уставног суда.....	543
6. Покретање поступка пред Уставним судом	546
7. Поступак пред Уставним судом	547
8. Дејство и извршење одлука Уставног суда	548

ШЕСТИ ДЕО

ДРЖАВНО УРЕЂЕЊЕ И ТЕРИТОРИЈАЛНА ОРГАНИЗАЦИЈА

ГЛАВА ПРВА	
ДРЖАВНО УРЕЂЕЊЕ	551
1. Сложене и проста држава	551
2. Унитарна држава.....	553
3. Федерација или савезна држава.....	554
3.1. Настанак федералне државе.....	556
3.2. Федералне јединице и расподела надлежности.....	558
3.3. Сувереност у федералној држави.....	562
3.4. Организација власти у федерацији	564
3.4.1. Савезни парламент.....	564
3.4.2. Извршна власт у федерацији	567
3.4.3. Федерално судство	567
4. Конфедерација.....	568
ГЛАВА ДРУГА	
ЛОКАЛНА САМОУПРАВА И ТЕРИТОРИЈАЛНА АУТОНОМИЈА	569
1. Децентрализација власти	570
2. Локална самоуправа.....	571
2.1. Облици локалне самоуправе	571
2.2. Основни принципи локалне самоуправе	572
2.3. Формирање јединица локалне самоуправе.....	575
2.4. Надлежност локалне самоуправе	576
2.5. Надзор над радом локалне самоуправе.....	578
2.6. Учешће грађана у вршењу послова локалне самоуправе.....	578
2.6.1. Представнички систем у локалној самоуправи	579
2.6.2. Непосредна демократија у локалној самоуправи	580
2.7. Локална самоуправа у Србији	582
2.7.1. Надзор над радом локалне самоуправе	583
2.7.2. Представничка демократија у локалној самоуправи	584
2.7.3. Непосредна демократија у локалној самоуправи	585
3. Територијална аутономија	586
3.1. Типови аутономије.....	586
3.2. Покрајинска аутономија у Србији.....	587
3.2.1. Суштинска аутономија Косова и Метохије	589
ЛИТЕРАТУРА.....	592

ПРЕДГОВОР

Уџбеник Уставно право намењен је студентима права као извор у изучавању једне посебне правне и научне дисциплине на свим нивоима академских студија. Уџбеник обухвата широку област уставног права од теоријских и историјских појмова до принципа и института позитивног уставног права. У складу са савременим правцима у изучавању предмета уставног права, обрађени су процеси и појаве које се налазе у граничном подручју правних и политичких наука. Они помажу у расветљавању друштвених односа који се развијају између носилаца уставне и политичке власти, као и између уставних ауторитета и самих грађана који су непосредно исходиште суверенитета у уставној држави.

Структура уџбеника одговара програму предмета који се изучава на правним факултетима. Основни образац у структуирању и разради института огледа се у томе да се најпре излажу теоријски ставови и искуства из упоредног права, а потом следе уставноправна решења у националном праву Србије. Уставно право Србије произилази из богате правне баштине домаћих аутора и теоријске мисли о уставним институтима и начелима. Позитивноправни део уџбеника темељи се на Уставу Србије из 2006. године и на пратећем политичком законодавству. У току припреме уџбеника за штампу, Народна скупштина је усвојила предлог акта о промени Устава Србије који је потврђен на референдуму 16. јануара 2022. године. На темељу уставне ревизије у уџбеник су унета нова решења којима се мењају одредбе Устава у области правосуђа, али због динамике публиковања уџбеником нису обухваћени закони који ће бити усклађени са актом о промени Устава у предстојећем року од године дана.

У Нишу, јануар, 2022. године

Ауторка